

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÝ HẢI VĨNH

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TẠI
HUYỆN BẮC MÊ, TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÝ HẢI VĨNH

**NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TẠI
HUYỆN BẮC MÊ, TỈNH HÀ GIANG**

**Ngành: Phát triển nông thôn
Mã số: 8.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN NGỌC NÔNG

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Số liệu và kết quả nghiên cứu trình bày trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày   tháng   năm 2018

Tác giả

Lý Hải Vĩnh

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tôi đã được nhiều sự giúp đỡ nhiệt tình của các đơn vị, cá nhân trong và ngoài trường.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn trân thành và sâu sắc đến PGS. TS Nguyễn Ngọc Nông – Phó hiệu trưởng Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, người đã tận tình hướng dẫn, định hướng và giúp đỡ tôi về chuyên môn trong suốt thời gian thực hiện và hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin trân thành cảm ơn Tập thể các thầy, cô giáo khoa sau đại học, Phòng QLĐT, Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi thực hiện tốt đề tài luận văn này.

Tôi xin trân thành cảm ơn Ủy ban nhân dân huyện Bắc Mê, Ủy ban nhân dân các xã, thị trấn trong huyện, đặc biệt là 3 xã: Phiêng Luông, Giáp Trung và Minh Ngọc, các ban ngành đoàn thể đã quan tâm, tạo điều kiện giúp đỡ để tôi hoàn thành tốt luận văn.

Tôi xin trân thành cảm ơn và bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến gia đình người thân, anh em, và bạn bè, đồng nghiệp, những người luôn ủng hộ, động viên và tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, công tác và thực hiện luận văn.

Trong quá trình thực hiện đề tài khó tránh khỏi những hạn chế và thiếu sót. Kính mong được sự đóng góp ý kiến của các thầy, cô giáo, đồng nghiệp và bạn đọc để luận văn được hoàn chỉnh hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày   tháng   năm 2018

Tác giả

Lý Hải Vinh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của Đề tài	3
3. Ý nghĩa của luận văn nghiên cứu.....	4
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	5
1.1. Cơ sở lý luận về hộ, kinh tế hộ, nông dân.....	5
1.1.1. Khái niệm hộ	5
1.1.2. Hộ nông dân	5
1.1.3. Kinh tế hộ nông dân	6
1.1.4. Phát triển	9
1.1.5. Những nhân tố ảnh hưởng trong quá trình phát triển kinh tế hộ.....	12
1.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển kinh tế hộ nông dân	15
1.2.1. Tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở các nước trên thế giới và những bài học kinh nghiệm.....	15
1.2.2. Tình hình và kết quả phát triển kinh tế hộ nông dân nước ta.....	16
1.3. Cơ sở pháp lý về kinh tế hộ, phát triển kinh tế hàng hóa.....	23
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	26
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	26
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	26
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27

2.3.1. Quan điểm nghiên cứu chung	27
2.3.2. Thu thập số liệu	27
2.3.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	29
2.3.4. Phương pháp tính toán hiệu quả sản xuất	29
2.3.5. Phương pháp chi phí sản xuất	29
2.3.6. Phương pháp tổng hợp trình bày kết quả	30
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	30
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	32
3.1. Các yếu tố về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân ở huyện Bắc Mê	32
3.1.1. Điều kiện tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên	32
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	35
3.2. Đánh giá thực trạng tình hình phát triển kinh tế hộ nông dân ở các xã điều tra	38
3.2.1. Một số đặc điểm của hộ nông dân.....	38
3.2.2. Các yếu tố sản xuất của hộ nông dân	41
3.2.3. Kết quả sản xuất của hộ nông dân.....	50
3.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất và kinh tế hộ nông dân	58
3.3.1. Ảnh hưởng của trình độ học vấn.....	58
3.3.2. Ảnh hưởng của yếu tố vốn đầu tư đến kết quả sản xuất của hộ.....	59
3.3.3. Ảnh hưởng của yếu tố lao động đến sản xuất của hộ.....	59
3.3.4. Ảnh hưởng của yếu tố KHCN đến sản xuất của hộ	60
3.3.5. Ảnh hưởng của yếu tố cơ sở hạ tầng.....	60
3.3.6. Ảnh hưởng của yếu tố thị trường đến sản xuất của hộ	61
3.4. Những thuận lợi, khó khăn, cơ hội và thách thức đối với phát triển kinh tế hộ	64
3.4.1. Thuận lợi	64
3.4.2. Khó khăn	65
3.4.3. Cơ hội.....	67
3.4.4. Thách thức.....	68
3.5. Phương hướng, mục tiêu và một số giải pháp phát triển kinh tế hộ ở huyện Bắc Mê	69

3.5.1. Phương hướng phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Mê	69
3.5.2. Mục tiêu phát triển kinh tế huyện Bắc Mê năm 2020	71
3.5.3. Những giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Mê	74
KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	83
1. Kết luận	83
2. Kiến nghị	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT

Ký hiệu viết tắt	Nghĩa
BQ	Bình quân
HTX	Hợp tác xã
BCH	Ban chấp hành
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
HĐND	Hội đồng nhân dân
QLĐT	Quản lý đào tạo
KH	Kế hoạch
KHCN	Khoa học công nghệ
KHKT	Khoa học kỹ thuật
NN	Nông nghiệp
NLN	Nông lâm nghiệp
NLTS	Nông lâm thủy sản
TBKT	Tiến bộ kỹ thuật
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Hiện trạng các loại đất của huyện Bắc Mê năm 2017	34
Bảng 3.2: Hiện trạng nhân khẩu chia theo địa bàn huyện Bắc Mê năm 2017	36
Bảng 3.3: Cơ cấu lao động chia theo ngành nghề huyện Bắc Mê năm 2017	36
Bảng 3.4: Đặc điểm chung về hộ nông dân điều tra năm 2017	39
Bảng 3.5: Phân bổ đất đai của nông hộ điều tra năm 2017	41
Bảng 3.6: Tình hình lao động và nhân khẩu của hộ nông dân điều tra năm 2017	43
Bảng 3.7: Lao động trong độ tuổi của các hộ nông dân điều tra năm 2017	44
Bảng 3.8: Học vấn của chủ hộ nông dân điều tra năm 2017	45
Bảng 3.9: Vốn sản xuất bình quân của hộ điều tra năm 2017	48
Bảng 3.10: Quy mô vay vốn của hộ điều tra năm 2017	48
Bảng 3.11: Tổng số vốn bình quân hộ điều tra năm 2017	49
Bảng 3.12: Tổng giá trị sản phẩm từ sản xuất nông - lâm nghiệp của hộ điều tra năm 2017	50
Bảng 3.13: Chi phí sản xuất nông - lâm nghiệp của hộ điều tra năm 2017	52
Bảng 3.14: Tổng thu nhập từ sản xuất nông - lâm nghiệp ở hộ điều tra	53
Bảng 3.15: Tổng thu nhập phi nông nghiệp của hộ điều tra năm 2017	55
Bảng 3.16: Cơ cấu thời gian dành cho các hoạt động lao động của hộ điều tra năm 2017	57
Bảng 3.17: Ảnh hưởng của trình độ học vấn của chủ hộ	58
Bảng 3.18: Ảnh hưởng của nguồn vốn	59
Bảng 3.19: Ảnh hưởng của quy mô lao động	59
Bảng 3.20: Phương thức tiêu thụ một số sản phẩm của hộ điều tra năm 2017	61
Bảng 3.21: Ảnh hưởng của một số yếu tố khác đến sản xuất của hộ điều tra năm 2017 ...	63
Bảng 3.22: Tổng hợp các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội chủ yếu của huyện Bắc Mê đến năm 2015, kế hoạch đến 2020	73

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1: Phân bổ đất sử dụng theo nhóm hộ.....	42
Hình 3.2: Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra tại các xã.....	46
Hình 3.3: Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra theo các nhóm hộ	46
Hình 3.4: Thời gian dành cho các hoạt động sản xuất nông nghiệp và phi NN của hộ tại các xã.....	57